

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LL Ч. 198. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 12-го жовтня 1943. No. 198. Jersey City, N. J., Tuesday, October 12, 1943. VOL. LL

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВБґен 4-0237. — Тел. У. Н. Соуру: ВБґен 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПІДПИШУТЬ УМОВУ ДЛЯ ПРОХАРЧУВАННЯ 150 МІЛІОНІВ НАСЕЛЕННЯ

ШКАГО. — Спеціальний асистент стейтського департаменту з Вашингтону Френсіс Б. Сейр виголосив промову в Шікаго Івнинг Клуб, а в ній виявив, що 9 листопада б. р. буде підписана угода представниками великих держав, включаючи Росію, для покликання до життя Доломогову Адміністрацію Об'єднаних Держав. Цей план уже прийнятий більшими державами, а його завданням буде прохарчувати, зодягнути і реабілітувати 150,000,000 населення Європи й Азії безпосередньо після звільнення їх з ворожого ярма або після застанови війни. Реабілітацію розпочне військова влада перед кінцем 1944 р., щоб не допустити до розривів та бунтів голодного населення. Щойно, як заспокоюють перші потреби голодних, можна буде поважно переводити мирові плани. Харчі не будуть обильні, а всетаки мусить бути хоч щось зроблене для втримання людей при житті.

АМЕРИКА ДАЄ 9% СВОЇХ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ДО „ЛЕНД-ЛІЗ-У“

ВАШИНГТОН. — Кругло 9% американських харчів пішло на виживлення народів поза границями Злучених Держав, на підставі плану про „ленд-ліз“ у перших 8 місяцях біжучого року. В минулому році ці поставання досягли 6%. Від січня до кінця серпня біжучого року вивезено понад 6 і пів біліона фунтів харчів, з того більше ніж половина була в м'ясі. Адміністрація „ленд-ліз-у“ каже, що харчі були незначною частиною військового поставання в порівнянні з іншими військовими продуктами, які передано альянтським державам.

ВІДПРАВЛЯЮТЬ ЦИВІЛЬНИХ ФЕДЕРАЛЬНИХ РОБІТНИКІВ

ВАШИНГТОН. — Перший раз у військовій частині зменшено число цивільних працівників, нанятих федеральним урядом. У місяць липня відправлено 29,223 наемців у всіх стейтах. На службі федерального уряду залишається тепер 3,223,375 осіб, а зпоміж них 154,500 працюють в закордонних американських бюро.

ДЕНЬ ПУЛАСКОГО В НЬО ЙОРКУ

НЬО ЙОРК. — Злучені польські товариства з метрополітального округу Нью Йорку угадали минулої неділі парадний похід вулицями міста для переведення ударної кампанії на дохід Военного Фонду. Начисляють число учасників від 20 до 35 тисяч. Після паради відбувся в готелю Волдорф-Асторія святковий обід, на котрому виголосив промову польський амбасадор Ян Цехановскі. Він сказав, що яканебудь спроба чотирьох великих держав, виключити малі держави з нарад Об'єднаних Держав, буде виглядати на „поправлене видання нового ладу, плянованого державами Осі“.

РЕПУБЛІКАНЦІ ПРОТИ ПОДАТКУ ВІД ПРОДАЖУ

ВАШИНГТОН. — З нагоди реорганізації податкової системи, плянованої департаментом скарбу війшов сенатор Волтер Ф. Джордж з пропозицією, щоб наложити податок від продажу на місце податку перемоти („Вікторі Текс“) який мав би бути скасований. Податок від продажу мав би бути використаний на те, щоб не допустити до обниження сум, вільних від податку, а потрібних на утримання родин. Несподівано проти проекту сен. Джорджа виступив в імені республіканської групи конгресмен Гарольд Кнутсон з Миннесоти, заявляючи, що республіканці вважають податок від продажу за останню дошку ратунку.

ДЖАН ЛУІС ПРИЄМЛИВИЙ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

БОСТОН. — Звіт комісії, що розглядала можливість прийняття юнії Злучених Майнерських Робітників Америки пововно до Американської Федерації Праці виявляє погляд, що президент цієї юнії Джан Луїс вже не є ніякою загрозою для провладу Федерації і тому можна майнерську юнію прийняти до Федерації. Внесок комісії появиться як точка нарад перед форум конвенції Федерації, що вже триває тут цілий тиждень. Нараховують, що Федерація має тепер 7 мільонів членів, між ними є така сила, як юнії візників, теслів, та машиністів, з 2,400,000 членами. Майнерська юнія має 600,000 членів.

ПЛЯНУЮТЬ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ КОЖНОГО ПІСЛЯ ВІЙНИ

МІНЕАПОЛІС (Міннесота). — Тут розпочали акцію за підготовку подрібних плянів, щоб дати працю кожному, що вернеться з війни домів без повторення кризи та депресії, яка прийшла після першої світової війни. Головою акції є Дж. Камерон Тамсон, президент Нортвест Банкорпорейшен, що об'єднує 80 банків у Середньому Заході. Зорганізований комітет назвав себе Нортвест Рісирч Коміті.

Безумовна здача Японії в недалекій майбутності

ВАШИНГТОН. — Всупереч різним урядовим енуціціям, що до військової перемоги ще далеко, віцепрезидент Генрі А. Волес заявив, що безумовна здача Японії запевнена і то вже в недалекій майбутності. Такими словами потінив Волес населення Америки в промові, виголошеній по радіо з нагоди 32 річчя народження китайської республіки. Ці слова сказав Волес при кінці промови. Досі високі федеральні урядовці подавали час від 3 до 6 літ для перемоги над Японією. Оптимізм прийшов майбут після цього, як японці забралися з Аляутійських островів та після посушення вперед американців на Соломонських островах.

ВІЦЕАДМІРАЛ ТВЕРДИТЬ, ЩО ВОЯКИ ДЕРЖАВ ОСІ НЕ ЗАХИТАНІ

НЬО ЙОРК. — З нагоди нагромадження 300 американських прапорів ветеранами в протестантській церкві св. Томи при Пятій евеню виголосив віцеадмірал військової флотії Адолфус Ейдрус промову, а в ній сказав, що вояки держав Осі мають теж свої прапори, так як ми і вони радше вмирають за ці прапори, ніж мали б їх віддати. Вони вмирають серед справжньої відваги, ба навіть фанатизму як на Пасифіку так і в Італії, як про це свідчать американські вояки, що їх перемагають. — Згадуючи про можливість тривкого мира, Ейдрус висловив погляд, що на те треба обмежити та зменшити озброєння.

СЕНАТ ГОТОВИЙ З ФОРМУЛОЮ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ПОЛІТИКИ

ВАШИНГТОН. — Підкомісія для закордонних відносин сенату працює вже від березня над сформуванням заяви в справі закордонної політики Злучених Держав. Формула вже готова і буде предложена сенатові теперішнього тижня. З огляду на недалекі потрібні наради в Москві, сенат поступає дуже обережно з виявленням своїх поглядів. Велику увагу звертають тепер політичні кола на вісті, привезені п'ятьма сенаторами з подорожі довкруги земного глобу, передані до відома всіх сенаторів на двох тайних засіданнях. Ці вісті вплинули на зміну становища деяких сенаторів відносно закордонної політики і тому, коли формула підкомісії прийде під наради повного сенату, наради можуть протягнутися довше, ніж було пляновано.

Заповідають виповідження війни Японії Португалією

З різних жерел доносять однозгідно, що португальський уряд збирається виповісти вже в найближчому часі війну Японії.

Португальський уряд уже приготував усе до війни. Виповідження має зробити прем'єр підчас своєї промови на найближчій сесії парламенту.

ГЕНЕРАЛ ЧІАНГ КАЙ-ШЕК СТАВ ПРЕЗИДЕНТОМ КИТАЮ

Підчас вчорашнього святкування 32 річчя встановлення китайської республіки зложив у Чункінгу присягу президента Китаю Чіанг Кай-Шек, дотепер начальник китайських військ. У своїй промові з того приводу новий президент заявив, що політика Китаю зміряє до встановлення якнайкорше конституційного правління та перемоги над державами агресорів при співпраці з Об'єднаними Державами. Річницю китайської республіки відсвятковано в Британії. Президент Рузвельт і віцепрезидент Волес привітали Китай з того приводу.

ГОЛОД В ІНДУ

КАКУТА (Індія). — На вулицях Калкуті й Бенгалю видно прояви масового голоду. Всюди лежать мужичини, жінки й діти, що не мають сили піднятися. Шпиталі переповнені. Лікарі кажуть, що люди голодують більше, ніж колинебудь за останніх 20 літ. У міських шпиталях цього міста вмерло в четвер 527 осіб. На вулицях найдено багато неживих. Один гіндус і один музулманини за поміччю поліції похоронили 4,152 особи, з котрих однаке не всі померли з голоду.

Багато людей тільки й їсть, що дістане у безплатній кухні. Ці кухні в провінції живлять тепер 1,350,000 осіб. Дають у них вареху рижу й ярини.

БРИТІЙЦІ НЕВДОВОЛЕНІ ЗО СТАНОВИЩА АМЕРИКАНСЬКИХ СЕНАТОРІВ

Бритійські урядові круги висказують неофіційно своє розчарування сприводу публичних заяв п'яти американських сенаторів по повороті з подорожі по світі. Їх огриче спеціально розкриття різниць між Америкою й Британією тепер, коли війні ще далеко до кінця й коли в Москві збирається конференція Америки, Британії й Росії. Деякі з британських урядовців добачують у цих виступах бажання Америки знову відмовитися від участі в міждержавній організації мира. Бритійський журнал „Економіст“ осуджує „недавній вибух економічного націоналізму Злучених Держав“.

ТЕ, ТО ВОНИ ВЖЕ ДОВРЕ РОЗУМІЮТЬ. — Це сидять німецькі вояки, взяті в полон біля Салерно в Італії. Вони не розуміють альянтських вояків, що їх сторожать з витягненими крісами, ні альянтські вояки не знають німецької мови. Та проте полонені добре розуміють, що означає кріс, готовий до вистрілу.

ВЕЛИКІ РЕЙДИ НА НІМЕЧЧИНУ

ЛОНДОН. — Через три дні за рядом робили альянтські летуни масові рейди на німецькі комунікаційні й промислові центри.

У денному нападі в п'ятницю американські літаючі фортеці вдарили на порт Бремен і недалекій центр субмарин у Фегесаку й знищили підчас цього рейду 142 німецькі боевіки. Одночасно альянтські літаки били по нацистичних базах у Франції, а потім нічю по Стутгарті, Фрідріхсгафені й Мінхені.

У суботу альянтські літаки перелетіли 1,000 миль ворожої території та били по Поморрью, Східній Пруссії й Польщі. Головною ціллю рейду були фабрика літаків у Анклямі, коло Стетина, та Марієнбург. Цей рейд вважають незвичайно важним, бо він мовляв доказує можливість установа правильного курсу літаків між Британією й Росією.

У неділю американські літаки вдарили по важному німецькому комунікаційному вузлі в місті Мінстері. Там і над Кефельдом стрінулися за зав'язим опором ворога й в бою зострілися 81 ворожих літаків, а пізніше ще 21 літаків. Американці втратили 30 бомбовиків і 2 боеві літаки.

Між американськими летунами, втраченими в цьому останньому рейді, вислалюють лютенанта Джана Г. Вайнента, сина американського амбасадора до Англії.

У неділю теж альянтські літаки з Африки проявили небувалу діяльність в Греції й на грецьких островах на Егейському морю. Бомбардували вони летничі майдани в Седесі, коло Салоніки, в Люріссі, Елевсізі й Апросі, в Греції, та на островах: Креті й Родосі.

НАСТУП АЛІЯНТСЬКИХ ВІЙСЬК В ІТАЛІЇ

АЛЖІР. — У п'ятницю п'ята альянтська армія дійшла до південного берега ріки Вольтурно й заняла історичне місто Капуа. Американські війська зняли 16 миль довгу залізницю до моря.

Восьма британська армія тимчасом поступала далі наперед по гористім терені, на північ від Термолі, де ворог ставить зав'язити опір.

У суботу американські війська перейшли ріку Вольтурно та в наступному дні посунулися наперед від 1 до 9 миль, не дивлячися на уливі дощі й виливи рік.

НІМЦІ ОСТАВИЛИ БАГАТО ГОДИННИКОВИХ БОМБ

НЕАПОЛЬ. — П'ять хвилин перед початком богуслуження в місцевій катедрі, на котрому мав бути прийнятий американський генерал Кларк і багато офіцерів, у місті вибухла ще одна годинникова бомба, оставлена німцями, і вбила 12 осіб. Німці видно оставили багато таких бомб, вибух котрих можна наставити на різний час наперед, навіть нан 21 днів. Внаслідок цього населення Неаполя почувується, немовби воно ходило по вулькани, що може експлодувати кожної хвилі.

ОЖИВЛЕННЯ ПАРТИЗАНКИ НА БАЛКАНИ

ЛОНДОН. — Югославські партизани дали притискають німецькі війська в околиці Трієсту та оточують Загреб, столицю куклового хорватського уряду д-ра Анте Павеліча.

Генерал Михайлович каже, що він міг би тепер зібрати боеву силу з 300,000 партизанів, якби він мав для них зброю й амуніцію.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ОЧИСТИЛА КАВКАЗ І ВСАДОВЛЮЄТЬСЯ НА ПРАВОБЕРЕЖЖЮ

ЛОНДОН. — У спеціальному приказі дня Сталін заявив у суботу, що Кавказ уже прочищено зовсім з німецьких військ та що в останнім бою вбито 20,000 нацистичних вояків та взято в полон 3,000. Тепер мовляв, червона армія взялася до очищення Криму.

При кінці тижня червона армія поробила значні поступки в північній частині фронту, в напрямі Вітебська й границі Лотви.

У понеділок ранком російський комунікат подає вістку про добуття важного горба й села на зав'язю бороненому західному березі Дніпра. Два тисячі німців упало в тому бою.

АМЕРИКАНЦІ ЗАТОПИЛИ ЯПОНСЬКИЙ КРУЖЛЯК

АЛІЯНДСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦИФІКУ. — Підчас своєї проби евакувати свої тяжко побиті війська з острова Коломбангарі, в центральних Соломонських островах, японці підчас нічного бою з американськими кораблями стратили один кружляк і два нищителі.

Підчас недавнього повітряного бою між американськими літаками й японськими над островом Вейк американці знищили 61 ворожих літаків, з того 30 зострідено з повітря, а 31 розбито на майдані. Американці стратили 13 літаків.

Американці на Коломбангарі заняли в неділю місто Вілу, що була важною японською базою. В руки американців попали величезні припаси амуніції.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрим оголошує хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Table with subscription rates: PEREDPLATA (Prepayment) and SUBSCRIPTION RATES (Three cents a copy). Includes rates for one year, six months, and three months for both domestic and foreign subscribers.

За кожен зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІЙНА Й ХВИЛЯ ДИТЯЧИХ ПОРОКІВ

Коли в попередніх роках відбувалася річна конвенція „нойорського стейтового конгресу родичів і вчителів“, то вона звичайно не находила ніякого ширшого відгуку серед громадянства й уряду. Інакше сталося цього року з 47. з ряду річних конвенцій тої організації. На конвенцію вивлав уряд своїх представників, а про наради й дебати конвенції появилися широкі звідомлення в газетах.

І не можна цьому дивуватися, коли взяти під увагу факти, розкриті на цій конвенції урядником, що представляв начальника Федерального Бюра Інвестицій. Факти відносяться до зросту порочности серед молоді. Подав цей урядовець, що за перших 6 місяців 1943. року в Америці число арештів дівчат понижче 21. року життя в порівнянні з таким періодом попереднього року вище на 64 проценти. Не був це ніякий наглий вибух 1943. року, бо вже в 1942. році помічено зріст числа таких арештів понад 1941. рік на 58 проценти. Значить, тут можемо говорити про постійний зріст молодечої кримінальності з року на рік та про прискінення цього зросту в кожнім наступнім періоді.

Для кращого зрозуміння сутті цієї порочности представник урядового бюро подав, що в 1942. році зростає арештування дівчат за пиянство на 39 проценти, за порушення спокою на 70 проценти, за проституцію й комерційний порок на 64 проценти. Дівчата, що йдуть слідом за хлопцями до військових таборів, роблять там великі клопоти.

Очевидно, конвенція такої організації, як та, на якій піднесені ці річі, не могла підходити до цієї болючої справи до звичайною поліційною зарадою: „Арештувати всіх винуватців!“ Конвенція складається з родичів і вчителів, а ці розуміють добре, що раз дівчину арештувати за такі річі, як пиянство, або проституцію, то їй уже не пережити лихой слави. Тому замість кликати поліцію й судів, конвенція вглиблювалася в причини явищ та старалася знайти засоби, якимби ці причини порочности усувати.

За одну з головних причин признано брак опіки й любови родинного дому, розбитого через війну. Позбавлені нагляду й любови родичів, діти сходять на бездорожжя. Зарадою на таке лихо може бути підховання відповідних вправних провідників молоді, які могли би таким дітям заступити родичів та уміло відвести буйну дитячу енергію від дороги пороку на дорогу конструктивної й здорової діяльності або розривки.

Практичні обмеження ідеалістичної закордонної політики

В однім з попередніх чисел „Свободи“ помістили ми частину виводів Джозефа М. Джовнса, поміщених у місячнику „Форчюн“ про ідеалістичний напрям закордонної політики Злучених Держав. Він поставив тезу, щоб Злучені Держави стали практичним оборонцем свободи і прав людини по цілому світі. Та Джовнс, як недавній урядовець в департаменті стейту у Вашингтоні, є теж і практичним політиком. Він рахується з можливістю такої закордонної американської політики і тому вказує теж на її труднощі. Він звертає увагу на те, в яких частях світу ідея беззастережної свободи дається перевести, а в яких ні. Він пояснює: Там, де люди свободи не хочуть, нема потреби за неї воювати. Крім цього, він твердить, що не всі люди дорілі до свободи. Отже вказує на Англію, скандинавські краї та Францію як на краї, де свобода є вже в характері народу. Зате вказує на Совети, на Китай та на Туреччину, як на краї відсталі, де не можна відразу завести повної свободи. Тому Джовнс подає такі правила для воювання за засади свободи:

1. Війна до самого кінця проти фашизму денебудь у цілому світі і повна інтервенція в будучині проти всякого авантюризма, який захотів би промінати демократію за інші засади і який спробував би стримувати працю для досягнення повної свободи.

2. Точне придержування засад свободи при відбудові країн, в яких знищено уряд в часі інвазії.

3. Повна співпраця в справах безпеки із Советами й Китаєм в переконанню, що ці два краї розвинуть у практиці підстави свободи, які містяться в засадах і будові їхніх урядів.

4. Постійний натиск на всі інші краї, щоб вони дали охорону й розвивали підстави свободи.

5. Повне співділення із організаціями для охорони прав людини, що їх починають до життя Аліанти в будучині.

Автор признає, що треба буде багато часу на те, щоб в різних краях розвинути характер і дисципліну, які є потрібні для успішного діяння політичної демократії. „Однак безпека Злучених Держав і світу“ — каже автор — „вимагає заповнення підстав свободи, поки політична демократія не буде всилі встоятися на своїх ногах. На всякий випадок це

повинна бути політика Америки і Злучених Держав повинні дати ініціативу до цього як світовий лідер“.

Становище супроти Советського Союзу.

Про це пише Джовнс так: Ми мусимо глядіти на цю справу з вітвертими очима. Забезпека — це обовязкова вимога свободи в світі. Коли хочемо мати безпеку всюди, мусимо теж працювати із Советським Союзом та з Китаєм. Інтервенція в Советським Союзі та в Китаю, щоб там заповнити заведення свободи, є немислима. На цій точці ми мусимо вітверто піти на компроміс і пожертвувати засаду для вигоди. Однак, коли йдемо на компроміс, треба нам ясно й безупину пригадувати Советам і Китаєви, що засада свободи це наша вивіска. А мінімум наших домагань до цих двох великих союзників було те, щоб вони співпрацювали з нами над системою безпеки, опертою на цій засаді.

Однак — питає автор — чи не могли ми, без довірчого запиту вимагати чогось більше від Советів та від Китаю ніж згоди поширювати свободу поза границями їхніх Держав? На це відповідає Джовнс: Треба зробити різницю між обома союзниками. У Китаю корінь демократії й свободи сягає тисячу літ вспять. Отже там легко може прийти до загальної свободи. Інше діло з Советами. Там нема традиції свободи. Там найбільше заперечують підстави свободи, бо край остає під диктатурою, яка свого часу поповнила злочини проти свободи і проти одиниць на такі розміри, як це було в фашистських країнах. Однак є основна різниця між фашистською філософією й комунізмом, як в теорії так і в практиці. Фашизм це теорія тоталітарна, отже влада йде згори. Комунізм в засаді опирається на народних масах, отже має демократичні підстави. Також творення місцевих та окружних рад („советів“) вказує на виборну систему. В фашистсько-нацистській державі панує теорія расизму, значить вищости одної національної групи над другою. У Советсах питання расизму не існує. Не зважаючи на всі насильства над свободою, треба признати, що советська система кладе основу під будучність тим, що дає нагоду до науки. Все тепер Совети можуть повелитися винищенням неграмотности,

заведенням загального примусу науки у всіх ступнях, отже все те вказує, що там таки може прийти до демократії, а з тим і до свободи, каже Джовнс.

Інші засади політики.

Крім поширювання свободи, як засадничої вимоги американської заграничної політики, Джовнс вичисляє ще такі: А) Зберегти відповідну силу для Америки в повітря, а частину цієї сили відступити о-щому міжнародному тілові, що його Америка має покликати до життя разом із своїми союзниками для втримання миру. Це потрібно для Америки тому, бо як не буде такої світової повітряної сили, то Америка буде першою, на котру якесь ворожа держава посягне таки з повітря. Отже будуча безпека мусить бути глобальна. Б) Розвинути економічну діяльність в тому напрямку, щоб народні маси по цілому світі мали цивілізований життєвий рівень. Впарі з тим піде розвиток загальної освіти, здоров'я і способу відживлювання, бо це все потрібно для збереження миру. Для цих цілей Америка мусить розвивати по цілому світі науку винаходи, головню такі, які підносять добробут населення. Тепер нема вже на світі країн, що їх могли здобувати великі держави для прожитку свого населення. Отже треба їм куди інакше допомогти живити свою людину.

Вичисливши ті засоби й засади будучої закордонної політики, Джовнс кінчить свої міркування так:

„Наш край не має імперіалістичних аспірацій, однак гляньмо чесно на факт, що серед спільної праці хтось мусить бути провідником-лідером, а світ глядіть на Злучені Держави, як на лідера. Це для нас пора. Коли ми її не використаємо, наш престиж скоро буде понижений. Отже треба нам хаяти нагоду, коли ми маємо жити в мирі як свободні люди“.

Засади, вичислені отсе Джовнсом, будуть новістю для многих державних мужів. Їх треба повбавити як проекти такого, що хочє зробити Америку країною вічної ідеї та борцем за вселюдські ідеали...

В цьому проекті є деякі недотягнення, та про це прийдеється писати окремо.

Які є заробітки в Советсах?

Англійський журнал „Економіст“ з Лондону подав недавньо цікаві звідомлення про заробітки, торгівлю, й „нових богачів“ у Советським Союзі. Автор статті узяв як зразок платні металевих робітників у Советсах. Більш як 80% металів заробляють по 300 рублів місячно. Вартість цієї платні можна визначити її купною силою.

В Советським Союзі є тепер три роди торгівлі:

1. Урядові (робітничі) крамниці, де є найнижчі й „тверді“ ціни, що їх назначає уряд.

2. Свобідна торгівля, дозволена урядом, де можна дістати більше товарів, але по дорожчій ціні, іноді вдвістєро більшій.

3. Чорна торгівля, нелегальна, як в Англії й Америці, за яку советська влада гостро карає.

Робітник, що заробляє по 300 рублів на місяць, може спромогтись купувати лише в урядових (робітничих) крамниціх, як покажуть подані приклади.

У тих крамниціх кільограм (менш-більш 2 фунти) бараболь тепер коштує 2 рублі, цебто 1 фунт бараболь коштує 1 рубль. Це значить, що за місяць праці робітник може заробити стільки, що коштує 300 фунтів бараболь, або що його денний заробіток вартує в торгівлі обмінні 10 фунтів бараболь.

Ціна мяса в урядовій крамниці є 10 рублів за кільограм (коло 2 фунти), цебто 5 рублів за 1 фунт. Отже як советський робітник заробляє денно 10 рублів, так він одержує вартість 2 фунтів мяса.

Розмірно відповідні до цих є теж ціни й на інші артикули поживи — у крамниціх урядових, а на торгівці свободній вони переціно вдвістєро більшій.

Як же живе советський робітник за ці гроші?

Розуміється, що він мусить свій заробіток розподілити. Він платить на суспільне забезпечення, до юнії, й інші данини. Платить за мешкання, купує одєжу, а щойно решту витрачає на харч.

Можна рахувати, що цей заробіток переважно є на одну особу, бо в Советським Союзі тепер майже всі працюють — батько, мати й діти (крім малолітніх).

Якж купна сила заробітку советського металіста в порівнянні до купної сили заробітку металіста у Злучених Державах?

У Злучених Державах тепер платня звичайного „сталевого робітника (не механіка) є 8 доларів денно (за 8 годин праці), й вище.

Ціна бараболь в Америці є 5 центів за фунт, а мяса (дешевшої й середньої якості) 25 до 50 центів за фунт. Це значить, що згаданий металівець в Америці заробить денно вартість (160 фунтів бараболь, або 32 до 16 фунтів мяса. А в порівнянні це визначає, що 16 разів більше як советський робітник, коли заробіток виміняти на бараболі, а 16 до 8 разів більше як робітник советський, якщо заробіток виміняти на мясо.

На мешкання й одєжу советський робітник навіть пропорціонально далеко менше витрачає як робітник американський, але теж є відоме, що він далеко гірше мешкає й одягається.

Згадану більшість (80%) советських сталевих робітників можна назвати „советськими пролетарями“.

Решта (20%) тих робітників заробляє краще, й вони неначе творять меншину „багатих“ робітників.

Яких 8 до 12% металівців, пише „Економіст“, заробля-

ють по 1,200 рублів на місяць (4 рази більше як сира більшість), а мала кількість „стаханівців“ навіть по 4,000 рублів і більше в місяць.

Ще більше заробляють механіки, техніки й спеціалісти у заводах. Їхні платні є по 1,000 до 6,000 рублів на місяць, і більше.

Отже, коли сира більшість робітників мусить задовольтись урядовими (робітничими крамниціми), де є дуже малий вибір, то краще плачені робітники й фахівці можуть йти купувати і на свободну торгівлю, або й на чорну торгівлю, де можна дістати багато речей, що їх нема в урядових крамниціх, але зате треба переплатити вдвістєро, на що бідний зарбітник не може собі дозволити.

Ще більша різниця щодо платень у Советським Союзі є в червоній армії.

Рядовик одержує всього 10 рублів місячно, а вже лейтнант 1,000 рублів, або 100 разів більше, а полковник 2,400 рублів, або 240 разів більше.

В Америці відповідні платні в армії є такі: рядовик 50 доларів місячно, лейтнант 150 або три рази більше, а полковник 333 доларів, значить понад 6 разів більше як рядовик.

Це показує, яка велика різниця щодо платень у червоній армії, в армії комуністичної держави, далеко більша різниця як у „буржуазних“ Злучених Державах, дарма, що советська влада проповідувала „рівність“, якої, як казала, нема в державах капіталістичних.

Однак не зважаючи на високі платні механіків, спеціалістів, офіцерів та інших, ті що заробляють високі платні в Советському Союзі, й так не мають змоги їх витратити. Бо Советський Союз це країна бідних, які живуть бідно. Загал люде там мусить мешкати бідно, бідно одягатись, і бідно відживлятись, бо вибагливих мешкань, одєжі, й артикулів поживи майже нема. Отже, не зважаючи на свободну і чорну торгівлю, люди розмірно мало грошей витрачають.

Й тому вони гроші шудять. Складають їх на ощадність у банках, які є державні (інакшні в Советським Союзі нема). Розуміється, що влада знає, хто кілько має на ощадностях, отже коли уряд продає державні позичкові бонди, ніхто не вагається, але мерщій купує бонди, уміщуючи в них якнайбільші заощаджені суми.

І так вийшла тепер на яву дивна річ, що в комуністичнім Советським Союзі багато є тепер богачів. Робітники, селяни, колхозники купують бонди по 100,000 рублів, а самі колхозники, а навіть церкві за міліонні суми.

Журнал „Економіст“ передає ці вісті, разом з іменами купуючих, за советськими газетами.

Отже в Советським Союзі крім великої маси сиріх бідаків є вже також богачі. Їх не багато, вони меншина, як і в країнах капіталістичних. Однак і з багатств тієї меншини користає передівсім держава. Вона контролює їхні дорібки, і безупинно позичає їхні ощадності для себе.

Система в комуністичній державі так поставлена, що хоч людина й може нажити капіталу, але не може його спожиткувати, й у тім виручає її уряд, який вживає капіталу для розбудови промислу, шляхів, чи на війну.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Advertisement for Ivan Franko's story 'Borislav Smietya' (Borislav Smietya (Story)).

Роботи! Роботи! Якоїнебудь роботи! Хоч би й найтяжчої! Хоч би й найдешевшої! Щоб тільки з голоду не згинуть! — це був загальний оклик, загальний стогін, що хмарю носився понад головами тих тисячів висохлих, посинілих, виголоджених людей. Небо і земля наче заперло на залізні ключі, вся надія мужиків-хліборобів вигоріла разом з їх житом та вівсом на поруділих від спраги загонях. Худоба гнила за недостачею паші. Не осталося нічого, як йти на заробітки, а заробітків то якраз і не було тоді ніяких у нашім Підгір'ю — крім Борислава. От і поперлися туди бідні люди з усіх сторін, халапочисся за останне, так як той потопуючий хапається за стебелину. Небо і землю наче заперло на залізні ключі, а

раз-у-раз у Бориславі, погіршало дуже значно. Щотижня власники вривали їм плату, а супротивних зацітківували згирдними, насмішливими словами: „Не хочеш стільки брати, то йде собі та здихай з голоду, тут на твоє місце десь вже напрошується, та й ще за меншу ціну!“

Оце все передумував Бенедько не раз і не два рази на своїх проходах по Бориславі. „А що, — думалося йому, — якби всі ті тисячі людей та змовилися разом: не будемо робити, поки нам плату не побільшають? Адже цей власник не витерпіли би довго, у кого контракти на певний час, у кого векслі, що не будуть сплачені без продажі нафти й воску, — мусили би податися! Його думка, роздразнена всіми безконечними образами бориславської нужди, ціпко вхопилася за цю стебелину і не попускала її. Але чим докладніше він розбирав цей спосіб рятунку, тим більше трудноостей, ба й не поборомих перепон він додачував у нім. Як довести до такої змови і єдності всю ту величезну громаду, в котрій кожний дбає тільки про себе, журиться тільки тим, як би не умерти з голоду? А хоч би це й удалося, то знов певна річ і те, що багачи відразу не подадуться, що треба би не тільки грозили, але й сповнити грізьбу, покинути всяку роботу. А чи тоді не спровадять собі з інших сіл інших робітників і таким способом не знівечать цілий труд? А хоч би й удалося не допустити до того, то з чогож будуть жити ті тисячі безхлібних та незарібних людей тут у Бориславі за час безроботиці? Ні, нікуди нема виходу! Нівідки не сходить зоря рятунку!“ І Бенедько, доходячи до таких безнадійних виводів, стискав п'ястийки, притискав їх до чола і бігав вулицями, мов несамоувитий.

При всім тім він нетерпеливо ждав найближчих сходін побратимства, надіючися притій спосібності дійти до якоїсь більшої ясності в тім, що треба робити в теперішній хвилі. Він часом у своїх проходах по Бориславі стрічався з одним або другим із побратимів і бачив, що всі вони якісь придавлені, мов прибиті до землі, що всіх гризе якась важка й неясна ожданка! — і те же додавало йому надії, що чей же споміж них хто прийде на яку добру думку. Дома Бенедько мовчав. Старий Матій надто занятий був своїм процесом, щовечір стиха шептав то з Андрусем, то з Стасюрою, то з іншими якимись ріпниками. Далі всі вони забралися до Дрогобича і не вертали кількіа днів, і самота ще тяжчим каменем налягла на Бенедькову голову. Важка й незвична для нього праця думок кинула його мов у гарячку, висисала прудко його сили. Він похувід і поблід, тільки його довгообразе лице ще дужче протяглося, тільки очі, мов два розжарені вуглики, неспокойно, гарячково палали глибоко в ямках.

(Дальше буде)

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРИВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

Проф. Микола Чубатий.

Будова українського села як свідок його давнини

В одній із попередніх статей я згадав, що новочасні дослідники над історією господарського життя старої України звернули увагу на походження українських сіл та прийшли до переконання, що в назві оселі та в її будові криються соціальні свідки старини українських осель та їх походження.

Про вартість назви села, як свідка його старини, ми говорили в одній із попередніх статей, а нині хочемо розповісти, що говорять дослідники української науки про будову українського села чи міста, яка теж стає свідком походження та розвою українського поселення в Україні.

Консерватизм українського народу зберігає свідків минулого.

Може хтось слушно завважити, як же вигляд оселі з наших часів може бути свідком далекого минулого, коли через Україну пересувалися воєнні бунди, подібні до нинішнього знищення. Цілі села зникали з поверхні землі на довший час, Україна ставала пустарем. Ці завваги слушні тільки відносно до полудневої та східної, так званої степової України, яка дійсно століттями була пустарем винищенням назіниками. Це все не відноситься однак до Західної та цілої північної України. Один чи другий набіг татар й тут палив села, однак скоро по набігу такі села наново відбудовувалися з такою самою характеристичною будовою.

Науково стверджено, що українські люди так привязані до свого клатка землі та місця батьківської оселі, що по знищенні рідко коли відбудовували оселі, перево-

дять на інші місця, ніж на старім. Окремі студії над відбудовою українських осель по першій світовій війні доказали, що села цілковито спалені по відбудові майже ставала копією попередніх, принаймні, коли йде про розміщення будинків. Український селянин відбудовував хату дослівно на тім самім місці, де стояла хата його батька.

Чому так? Це незбагнута глибина української душі, це якийсь містичне привязання до свого родинного гнізда. Це, зі своїм рідом. Частіше при цьому так скажемо американським терміном, «Юкреніен вей оф лайф» — це український спосіб життя. Він, той консерватизм українських людей, а ніщо друге, зберіг українську землю за українським народом по нинішній день, не зважаючи на безперервне руйнування української землі всьєю дичю в часі історичних та доісторичних часів.

Ця прикмета українського народу, що відрізняє його так маркантно від московського народу, дає нам підставу вносити, що в західній та північній Україні, які саме були предметом наукових дослідів, українські оселі своїм виглядом не багато різняться від їх найдавнішого вигляду.

Окружна форма оселі є звичайно прастарого походження.

Не беручи під увагу форми оселі в горах та на багнистих околицях, де план села не надавала людина, але диктувала сама природа, маємо два засадничі типи українських осель, один тип окружного, а другий повздожнього виду.

Оселі, що мають вигляд якогось неформеного круга, з осередком, де є звичайно мала громадська площа, церква, яких вулички біжать безпечно в різних напрямках, нерідко гостро заломлюються, це по науковим дослідом оселі дуже старого походження. Чому так? Тому так, що вони не були збудовані після

одного задуманого плану, але розвивалися з доісторичної родової оселі самочинно та безпланово.

Ще на передодні української історії господарською одиницею була родинна збирна оселя, де під проводом старшого поширеної родини жили та господарили разом діти та внуки подружжя зі своїми жінками та родинами. Був один великий дім, але частіше багато менших близько себе положених домів та огорожених доволі сильною огорожею. Головою такої родини був найстарший дідусь, що за порадою дорослих чоловіків кермував усім господарством, дбав про забезпечення потреб усіх членів цієї поширеної родини.

Заорані поля були спільною власністю, пасовиска та ліси були тоді ще нічиєю власністю — «Божою та людською», бо землі було ще в брід. Ознакою власності стало тільки ужитковання, хто «заорав або закосив», як у давнину казали, якийсь простір, так він був і його Підмітять дегко, що це лад подібний до комунізму. Він дійсно подібний до комунізму, але тільки подібний, бо викликаний господарськими відносинами тих часів. Одинокі людина в тих часах була супроти сил природи та великої маси дикого звіра прямо безпомічною. Тільки спільними силами можна було вести першину піонерську роботу: витинати ліс, осушувати мочари, ставити примітивні мости чи дороги. Так само тільки спільними зусиллями можна було чутися безпечною та підняти мисливські виправи на великого та небезпечного звіра.

Найважливішою рисою того первісного збирного господарства було це, що всі члени родини було легко утримати голові цієї великої родини та господарської одиниці рівночасно. Мужчини женилися у других родин; тоді жінка зривала цілковито зі своєю родиною, прибирала й нове прізвище. Тільки у виімкових випадках чоловіки «приженювалися» до другого роду, тоді такий чоловік приймав родове назвище жінки та зривав свого родинного гнізда. Це, зі своїм рідом. Частіше при цьому так скажемо американським терміном, «Юкреніен вей оф лайф» — це український спосіб життя. Він, той консерватизм українських людей, а ніщо друге, зберіг українську землю за українським народом по нинішній день, не зважаючи на безперервне руйнування української землі всьєю дичю в часі історичних та доісторичних часів.

Така поширена родина та її збирне господарство тривало тільки так довго, як довго, поперше, ще були свіжі спомини споріднення, та як довго вимагали цього виімкового господарські обставини. Український індивідуалізм скоро допровадив до упадку первісної доісторичної збирної родини. На початку української історії стара доісторична збирна родина вже в розпаді про що свідчить старий збірник українського права «Руська Правда». Перед нами вже індивідуальний господарство. Цим саме різниця українців основно від москаля, де свого роду спільне немов комуністичне господарство утримувалося через цілі історичні часи аж до приходу комуністичної влади в Росії. В Україні комуністичні господарства треба було заводити силою, що коштувало мільони українських жертв, що боронили українського способу життя на рідній землі.

Первісна родина стала ділитися спершу на дві, чи на три частини, потім кожна з них ще на дві чи три. Відділена частина давнього роду діставала частину вже управленого ґрунту та там будувала нову доісторичну збирну родину. По між ґрунтами проводили вулички, які при

дальшій поділі приймали дуже різномодні напрями, нерідко заломлювалися

дальшій поділі приймали дуже різномодні напрями, нерідко заломлювалися

В такій оселі господарства є розкинені як на шахівниці, але все вони зосереджені немов довкола одного осередкового місця, місця первісного родового дому, де по прийнятті християнства будували церкву нерідко на місцях прастарих віч, де бували святи цоганські Діброви. Ліси та пасовиска лишалися спільні як громадські аж до наших часів, оскільки за пізніших польських часів за заведенням панщини не були забрані громадам власниками фільварків.

Вже за часів Ярослава Мудрого та по нім ми вже стрічаємо українські села, так звані верви, але це все ще родові села, що виростили на території первісного доісторичного родового господарства, що недовго тому розпалося.

Пізніші оселі повздожньої форми.

Багато по Україні оселі повздожньої форми та більше правильної. Звичайно через село біжить головна вулиця, де в середині села тріхи розширена у громадську площу, якесь немов мале пасовиско для гусей. Десь недалеко є церква та громадський дім. По обох боках головної вулиці на право та на ліво стоять загороди, від них далеко від вулиці простягаються городи, а за так званими суволоками тягнуться поля у виді поясів.

Декуди рівнобіжно до головної вулиці, у якійсь віддалі, направо та наліво, проведені другі вулиці, а біля них знов хати. Такі оселі є пізнішою, вже напевно історичною походження. Звичайно з часів пізньоукраїнської держави, але вже настіше за чужої польської влади до 14-тї століття.

Форма такої оселі свідчить, що вона основана кимсь після означеного збору плану. Звичайно на неоселеним ґрунті власник, діставши його нерідко задаром від короля, закладав оселю. Окремий агент, який ставав першим війтом, проводив головну вулицю, а від неї направо та ліво весь ґрунт ділив на повздожні пояси або лани біля 50 американських акрів землі.

Тоді спронував він поселенців, яким давав ґрунт на свободу від податків та від панщини на кілька літ, звичайно на 10—15. Тому теж багато осель має назви Слобода, Слобідка та то що. Собі лишав агент-війт шість до десяти ланів в середині села, де був його офіс та церква.

Розрастало село, так ґрунта ділили, тому проводили другу рівнобіжну вулицю там, де кінчилися городи та діти першого господаря чи внуки будували собі хати. Рівночасно ділили й ґрунт, який став роздроблюватися.

Розвій українських міст, як торгових та ремісничих осель, йшов другим шляхом; та це інша зовсім окрема тема.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧОТИРИ ПОРИ РОКУ

На озері Віндермер є малий острів. На нім стоїть стара камінна вежа з чотирма великими вікнами на всі чотири сторони світа. Одно вікно є ціле зелене, друге жовте, третє червоне, а четверте синє. Крізь них видно навкруги всі чотири пори року.

Дивлячись через зелену шибку, бачимо перед собою картину зеленої, ранньої весни. Через другу жовту бачимо зріле літо. Через червону бачимо пізню осінь, а через синю шибку, хочби то було в літі, з здивуванням бачимо сліди глибокої зими. Що за дивні дива мистецтва й людської руки, а рівночасно злуда людського ока. Спробуємо самі дивитися через кольорові шибки, а здивує нас картина, яка з'явиться перед нами.

Чи не те саме бачимо своїми очима майже кожної днини? Нам приходиться бачити цей перемінливий обман на кожнім кроці. Візьмім під увагу людину неграмотну, неосвічену. Чи така людина не бачить світа іншим, як є він ним вдійсності? Більша частина такого народу бачить світ таким, як його бачить в своїй темноті, неучтні, в обмані різних шибел. Людина, що зросла в бідній стані, в свар-

В тих оселях вели так звану трипільну господарку, яка полягала на тім, що усі лани були поділені на три поля суволоками проведенними рівнобіжно до головної вулиці. На зарядження війта в однім році всі на приклад засівали на першій полі біля города озимину, на другім дальшій ярину, на третім найдалшій нічого не сіяли. Третє поля стояли облогом та всі там вишасали худобу, а осеню парили себто орали.

На другій рік всі там, де було озимина, сіяли ярину, там де була ярина стояло облогом на випас худоби, на паренній сіяли озимину. Так повторювалося з року на рік. Тому, що три поля мінiali свою культуру кожного року, такий спосіб господарки називють тріпільною. На ці часи, коли не було ще штучних навозів та мало звірячих навозів, це була поступова господарка, бо економічно використовувала цю землю та не дозволяла землі виявляти та запуснитися.

Оце два цікаві образки старого українського господарського життя, що стали основою під будову українського села наших часів та свідком його старини.

Розвій українських міст, як торгових та ремісничих осель, йшов другим шляхом; та це інша зовсім окрема тема.

ні, в проклинах, у злиднях, просто не хоче розуміти правди. Думає, що всі люди злі, брехливі, нечесні, неморальні. А воно вдійсності так не є.

Та були люди й є тепер, які вийшли з низьких стріх, з білого роду, але протє в них було і є повно завзяття до боротьби з темнотою й обманом. В них була і є любов до людства, до краси і правди. Вони поступають вперед з вірою про краще завтра. Вони своїми головами й грудьми захищають слабших братів, дбають за єдність, згоду й добробут в народі. Такі люди не дивляться через пофарбовані шибелки, не слухають крику, ні сварні необтєсаних.

Нераз буває, що люди, які мають гроші, влади та знання і могли зробити багато добра для суспільности, але вони залівають діяти, думати, розвивати свій ум, свої таланти. Замість помагати другим, себе самих гублять, нищать. Тяжко таких людей заар'ягти до ідейної праці, але й дуже тяжко боротись з темнотою юрбою, яка не хоче бути активна, свободна, вільна, культурна, діяльна.

Вежа з фарбованими шибками це нещє символ людини. Бо чи не дивляться деякі люди на світ Божий через такі червої, зелені, шибелки? Є вони і між українцями, що дурять себе красою, багатством і силою інших країн, а своєю гарною, веселою, багату неньку Україну не бачуть. Зате вороги стискають її зо всіх боків, не хочуть пустити на волю. Чи ми, американські українці, того не бачимо? Нам наша американська земля не каже глядіти через шибку на світ. Ми маємо тут можливість постояти за правду.

Тому не розбиваймо праці щирих українців, які взяли на себе тягар і обовязок сторожити за Україною і її осиротілими дітьми. Тішмося, що знайшлися люди, що знову беруться до оборони святої української справи.

А що маємо робити ми, жіноцтво? Чи не помогти цій справі? Тож будьмо чуйні, уважні, не спім, бо хвиля теперішня важна.

Олена Степаник, Клівленд, О.

ЗНАК ЧАСУ

Приходить гість до бари в ресторани і замовляє «лайбол», отже горівку з мороженою содовою содою. Послугач при барі дає шкляночку з однім кусником леду. Гість негодуює й домагається більше леду. Послугач оправдується: «Не могу, бо теперішній розпорядок не дозволяє. Замоорожене, як знаєте...»

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ЮВІЛЕЙ ЛИТОВСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО КОРИФЕЯ.

Юзас Бачунас, власник Табор Фарми в стейті Мишиген, якому стейт надав почесний титул полковника, є відомий серед американсько-литовського громадянства як той, що щедро підпірає усяку культурну працю. Є він великим приятелем українських визвольних змагань і мріє, щоб настали в Європі подібні часи до тих давних, історичних, коли Литва і Україна жили як рідні сестри. Тепер він обходить 50-ліття своїх уродин. На образку бачимо його з дружиною, з якою живе щасливо 25 років.

К. В.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

А. Ш. — Чи думаєте, що то Ви одні тільки потерпіли? І чи не буває, що й при найбільшій осторожності не зробиться часом кривду такому, що на неї не заслугоє? Самі кажете, що це сталось уже дуже давно, так чому за те не забути? Як людина має 70 років, то вже повинна глядіти на такі справи спокійніше. І розуміти, що в життю вісякє трапляється. Та все це треба вміти витерпіти і за многе забути.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС «СВОБОДА»

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З похорону члена на культурній й воєнній цілі.

Дня 18. вересня відділ 204 У. Н. Союзу ховав своєю активним членом, Ілєю Тураша. Покійний був не тільки рухливим і діяльним членом У. Н. Союзу, але також був і примірним громадянином. Любив працювати для своєї громади, піддержував її матеріально, та радів з успіхів її праці. Не було такої народної цілі, на яку він радо не жертвував би. Тому й не дивно, що на його похорон зібралось багато народу, щоб у такий спосіб пошанувати ці корисні діла, які він творив за життя.

По похороні зійшлися родина покійного, члени відділу та знайомі й приятелі до галі укр. прав. церкви, щоб зложити своє співчуття дружині та дітям покійного, а при цій нагоді присутні не забули зложити свою жертву на культурні та воєнні цілі. Зібрано \$45, які розділено так: \$15 на Рідну Школу при церкві на 14. вулиці; \$10 на видатки, получені з Українським Зв'язком у справі продажі бондів третьої воєнної позички; \$20 на дві радіові програми.

При цій нагоді згадаю ще, що наш відділ утратив недавно одного молодого члена, а саме, Павла Хміля, який, будучи при маринарці, загинув десь на Пасифіку в боротьбі з японцями. Щоб пошанувати його пам'ять, то 3. жовтня відправлено по нім панакхиду в укр. прав. церкві св. Володимира, в присутності великого числа вірних.

М. Близнак, секретар від. 204 У. Н. С.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯК НАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

РАЧЕСТЕР І ОКОЛИЦЯ! СІРАКЮЗ І ОКОЛИЦЯ!

ОКРУЖНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

— відбудуться —
ROCHESTER, N. Y.: В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, 303 HUDSON AVE., В СУБОТУ, 16. ЖОВТНЯ 1943 Р. В год. 7:30 ввечір для наступних відділів У. Н. Союзу: 36, 217, 226, 289, 316, 343, 367.
SYRACUSE, N. Y.: В У. Н. ДОМІ, 1317 W. FAYETTE ST., В НЕДІЛЮ, 17. ЖОВТНЯ 1943 Р. В год. 2:30 пополудні, для наступних відділів У. Н. Союзу: 39, 317, 38, 202, 283, 58, 121, 472, 330, 192, 263, 340, 188.

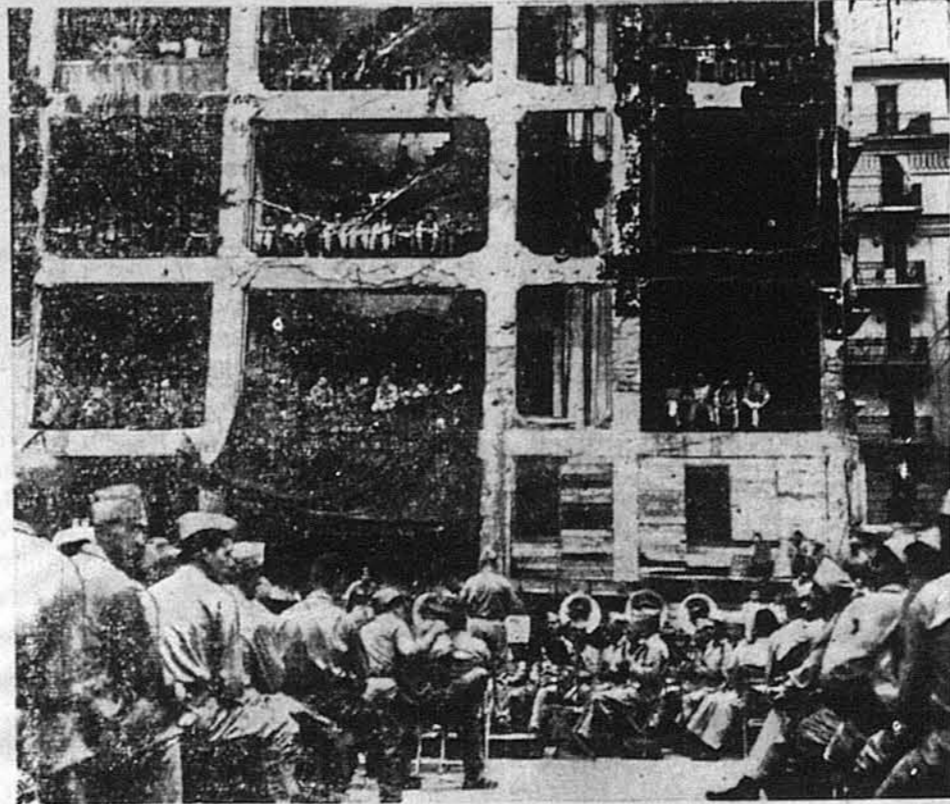
На ці збори повинні прийти місцеві урядники й члени, а з поблизьких околиць прийняти урядники відділів. На зборах будуть промовляти головний касієр Р. Слободян і організатор А. Маланчук. Є важні справи до обговорення, а тому всі відділові урядники повинні коженно бути на цих зборах. Зокрема буде обговорена справа передлювильної кампанії за членами з нагоди 50-ліття У. Н. Союзу. 198,200

Повідомляємо, що адреса Централ Союзу Українок Америки є: **UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, Inc., 866 NORTH 7th STREET, PHILADELPHIA, PA.** Відділ СВА згодить послати переписку і гроші на подану адресу. 198.

СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

- Юра Шкрумелак: ТРИ КНЯЗІ В ВІФЛЕЕМІ, Вертеп для хати і сцени. 3 додатком дитячого Вертепу „Божі Пастушки“ 20 ц.
- Роман Леонтович: СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКА НІЧ. Сценічна картина в двох відслонях, 10 осіб. Ціна 15 ц.
- ТРИ СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКІ ВИСТАВИ: 1) Богдан Заклинський: Св. Миколай межі школярами, в одній дії, 11 осіб і школярі та школярки. 2) Роман Леонтович: Свято-Миколаївська ніч, в двох діях, 10 осіб. 3) Петро Мерчук: Поміч Св. Миколая, в двох діях, 6 осіб. Ціна 35 ц.
- ДИТЯЧІ СЦЕНІЧНІ КАРТИНИ НА СВ. МИКОЛАЯ
- Ф. Кокоський: В НІЧ ПІД СВ. МИКОЛАЯ, в 1 дії, 6 осіб 10 ц.
- В. Хронович: ГОСТИНА СВ. МИКОЛАЯ, 3 особи 10 ц.
- А. Лотоцький: В НІЧ СВ. МИКОЛАЯ, 3 картини, 18 осіб 25 ц.
- М. Шугаєвський: РІЗДВІЯНА КАЗКА, дві картини, з партитур. 20 ц.
- І. Габрусевич: УКРАЇНСЬКИЙ ВЕРТЕП, з партитурою, 6 осіб і пастушки 15 ц.
- Я. Вільшенко: З КОЛЯДЮЮ. Вертеп для школярів, 10 осіб і гурт 15 ц.
- І. Блаженевична: ВЕРТЕП, різдвяна картина, 13 осіб 20 ц.
- А. Полянський: ВЕЧІР СВ. МИКОЛАЯ, одна дія, 9 осіб 10 ц.
- М. Курцеба: СВЯТА ГОСТИНА, дві відслони, 13 осіб 20 ц. Окрема партитура 40 ц.
- Р. Завадович: НА ДВОРІ ЦАРЯ ГОРОХА. Драматизована казка-привада в двох відслонях з прологом і епілогом, 6 осіб і гурт 20 ц.

Замовлення з належністю слати до: **“S V O B O D A”** P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

ВОЄННИЙ ТЕАТР. — Алїанські війська в Алжїрі слухають концерт, при чому за театральний балком служить їм дім, з котрого бомба відорвала передню стіну.

ОДНА ЖІНКА ВІДРОДЖУЄ ЛІТЕРАТУРУ

Леді Грегори.

У довній історії ірландського національного руху та боротьби за політичну незалежність, що привела до заснування Вільної Ірландської Держави, золотими літературними записами іменами кількох жінок. На одній з них я хочу тут згадати: Леді Огеста Грегори. Вона належала до організаторів Ірландського Національного Театру, що відіграв таку велику роль у розвитку національної літератури й культури в Ірландії, а до того ж здобув собі неабияку славу у світі виставами своїх провідників, У. Б. Етса та Джона Сінга. Леді Грегори — авторка численних драматичних творів написаних для репертуару того театру; до того ж вона видала десятки томів ірландського фольклору і написала кілька цінних книжок, здебільшого своїх спогадів про заснування театру та його діяльність.

У своїй книзі „Наш ірландський театр. Сторінки з автобіографії“ вона пише про себе: „Про мене вороги Ірландського Національного Театру кажуть, що я навіть не ірландка з походження. Це не зовсім справедливо: бо поруч із англійською та французькою кровю, у мене є й ірландська. Та головне й рішуче те, що я народилася й виростаю на селі в Ірландії“. Маєток її батька, лорда-землевласника, розгромали підчас одного з численних повстань ірландських селян і облога їх оселі повстанцями залишилася одним із перших спогадів її дитинства. Може це й привело її, немолоду вже жінку й удову (чоловік її був на дипломатичній службі), до того, що вона віддала всі сили й енергію на працю для відродження культурного та національного життя ірландського народу.

Кінець 90-тих років минулого століття в Ірландії особливо визначався занепадом національного й політичного життя. Початок Ірландського Нац. Театру був дуже скромний — „Одного дня в осені 1898 р.“, пише Леді Грегори у своїх спогадах, — „заїдав до мене мій сусід Едуард Мартен (ірландський патріот і трохи письменник) і привіз зі собою Етса, якого я особливо досі не знала, хоч дуже високо цінити його твори“. Етс, що став пізніше головою Ірландської Академії Наук і Мистецтв у Вільній Ірландській Державі і дстав премію Нобеля (1923 р.), був уже тоді видатним поетом в англійській мові, але і свідомим ірландським патріотом і більшість своїх творів черпав із життя ірландського народу, фольклору, а особливо з трагічної ірландської історії. — Етс у розмові жалувався, що лондонські театри не хотять виставляти його драм на ірландській мові. „Я висловлюю жаль“ — пише Леді Грегори — „що в нас немає ірландського театру, де такі твори можна було б виставляти“. Етс відповів, що він завжди мріяв про це, але тепер здається, що це неможливо, бо такий театр спочатку не оплатить себе, а де в Ірландії знайдуться гроші на таку справу?“ Розмова тяглася далі і, по мірі того як ми розмовляли, справа почала здаватися нам все більш і більш можливою так, що під кінець візиту, над вечір, ми уклали наш план“.

Постановлено було зібрати грошей почасти готівкою, а почасти обіцяною забезпечення, взяти в Дабліні театр і дати напочатку одноразову виставу, для якої намічено було два драматичні етюди Етса і Мартена. Леді Грегори дала перших 25 фунтів. „Кілька день потому — пише вона — ми зійшлися знову, склали вкупі записки, а сама відбила його на машині і розіслала наміченим нами особам“.

Так скромно почалася велика національна справа утворення ірландського національного театру. Не було тоді ані репертуару, ні театру, ні акторів, ні жадної театральної традиції. В англійській драматичній літературі є видатні ірландці, починаючи від Шеридана в 18-му віці, і кінчаючи Вайлдом та Шовом, але вони не вживали ірландської мови, не торкалися ірландських тем. При заснуванні театру репертуар його складався із кількох мистецьких драматичних етюдів Етса, писаних віршом, прегарним у формі і глибоким змістом, та ще двох трьох інших менше видатних, маловідомих авторів. Твори

існує — пише вона в листі до своїх обох співробітників у Дабліні, — то його треба змінити!“ За її ініціативою звернувся до ірландської фракції в Парламенті в Лондоні, яка саме вносила проект нового адміністративного закону для Ірландії і вони додали бажану точку: або міське самоврядування мало право давати дозвіл на вистави й по інших приміщеннях. За неповний рік такий закон провели.

Акторів також не було. Довелося шукати та вибирати ірландців із різних театральних труп в Ірландії та Англії. Тому, що Ірландський Національний Театр не мав засобів на постійній театр із щоденними виставами, то не можна було тримати постійної трупі акторів, їх ангажовано тільки на окремі вистави. Вистави бували періодичні: спершу раз або двічі на рік, а потім частіше: вичувши нові пєси, робили виставу в Дабліні, яку повторили кілька вечорів з енергією, а задовольнившись Даблін, обїздили інші більші міста Ірландії: Корк, Голвей і т. д.; пізніше грали в Лондоні, Оксфорді, Кембріджі та Единбурзі і зробили кілька подорожей до Америки до великих міст, де були чисельні ірландські колонії.

Згодом підібрали товариство та скільки виданих справ, що підшукували собі будь яку денну працю в Дабліні, аби тільки бути на місці і віддавати вільні вечори театрові. Ці артисти мусили бути також музикальними і зголосами, бо пєса із селянського життя була неприродно без співів: ірландські селяни не тільки постійно співають пісні, але й імпровізують їх кожної хвилини і при кожній нагоді.

Чимале завдання впало на Леді Грегори: додержувати вірного побутового елемента в пєсах із народного життя. Цей елемент задержався тільки в горах та по глухих кутках, але здебільшого зник під натиском матеріальної цивілізації та міського впливу. Вона зазначує наприклад, скільки їй довелося шукати в Дабліні і у своїй околиці, щоб купити прядку, або поки напїтала бабу, що ще вмїла голосити по мертвому, згідно зі старовинними ірландськими звичаями і згодилася навчити акторів, та як та баба ніяк не могла голосити отак просто, ні з свого, ні з того, сидючи на стільці, а треба було покласти когось у лїжко, накрити простиралом, мало мєрця, і тоді вона найшла відповідний пристрій. (Це нагадало мені мій досвід фольклорних записів, коли бачи ч двічата нізано не згоджувалися, а очевидячки навіть і не могли співати весільних пісень без весїля, або петрівок та купальських пісень серед зими). Навчання голосиню по мертвому (до речі надзвичайно дике, але й мєльодійне) було потрібне для драми Сінга „Жертва моря“ і з життя рибалок, і пішло дуже успішно. По виставах довго було чути як на вулицях голосили слухачі, розколюючися із театру.

Дозвіл на вистави дали на імя Леді Грегори, отже при різних нерідких конфліктах із англійською адміністрацією їй незмінно доводилося розмовляти з „Замком“, офіційною резиденцією віце-короля Ірландії.

Першу виставу дали у квітні 1899 року, більш-менше лїв року після того, як повстала перша думка, щоб його заснувати. Під знаком ентузіазму з одного боку і гострих ворожих нападів з другого, організатори ірландського театру працювали невтомно й непохитно аж до війни та

першої ірландської революції 1916 року. Одна частина ворогів, здебільшого осїдли в Ірландії англійці та англоізовані ірландці (зовсім наче наші „тоже мадороси“) говорили: „Кожен з нас любить пїти на ірландську комедію та добре поспїятись. Але в цїм новім театрі що вони роблять? Виставляють нудні та головоломні драми й трагедї з життя ірландських мужиків, а ще й перекладають Моїєра на діалект, яким розмовляють старї баби в Кїлїкарї!“ Не тяжко уявити собі їх обурення і відповідну критику в більшості прєси.

Не треба думати, щоб ірландським націоналістам лекше було догодити. Тут не потурали жадному ухилові від типу героїського ірландця, надїленого всіма найкращими духовими й фізичними прикметами. Не допускали жадної критики ірландської національної владї. Виводити ірландця на сцені можна було тільки в ідеальних постатях, як в щоденному житті можна в Ірландії здїбати так само рїдко, як і скрізь. Леді Грегори у своїх комедїях, як писав Бернард Шов „жалувала своїх ірландців так само, як Моїєр жалував своїх французїв“. Особливо зазнала вона прикрої підчас вистав в Америцї: їй послали навіть листи, звичайно анонімні, із погрозами смерті.

Була це третя сила, яку не можна було мати проти себе: місцеві провінційальні фанатичні свїнчени, але кожен раз, як справа доходила до осягнених високих церковних достоїнств то її розв'язували в користь театру.

Перші успіхи в Дабліні захопили організаторів спробувати Лондон, до чого Бернард Шов і Джордж Мур дуже заохочували. На вистави в Лондоні прийшло багато ірландської аристократї, яких притягла Леді Грегори та багато представників літературного англійського свїту. Панї Горнімен, заможня жінка з аристократичного англійського товариства, ірландка з походження, так захопилася цим театром, що купила в Дабліні будинок, відбудувала його згідно театральним вимогам і подарувала Ірландському Національному Театрові разом із грошовою допомогою, яку давала йому кілька років.

Пишучи історію Ірландського Національного Театру тимсамим пишеться історія двох десятиліть із життя Леді Грегори, і навпаки: історію її життя не можна відділити від історії Ірландського Національного Театру. З самого початку його заснування вона була його душою і продуктивність її співробітників і успіх вистав залежали у великій мірі від неї. Коли траплялися ворожі напади на театр, то всі казали: „доручить це Леді Грегори, вона їх укоськає, як уже укоськала „Замок“ та інших“.

Бернард Шов писав: „До мене звернувся американський інтерв'ювер і спитав: кого я вважаю найвидатнішим з живих ірландців; на це я сміючись відповів: Ви ставите мені дуже делікатне питання, бо, бачите, я сам ірландець, а ось де стоїть Етс, теж ірландець... але я Вам очоче назву найвидатнішу ірландку зпоміж живих — Леді Грегори.“

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Знаменитий ак.

Кілька мїнот після пївночи серед сїтної, холодної зимової ночі збудив лікаря телефонїчний дзвїнок, звїваючи його до хворого пацієнта. Лікар жєне 4 мїлі дороги автотом, прибїгає до хворого.

„Панє докторє“ — каже пацієнт. „Я не чую нікого особлїшого болє. Але чомусь я почувався так, начєб я мав умїрати“.

Лїкар спокїєно прикладає свою руку до пульсу пацієнта; опїсля прислухуєтьє до бїтїя сєрця. „Гм, гм“ — муркоче під носом, покївуючи головою. — „Чи ви зладїли вжє тестамент?“

Пацієнт збїлд. — „Щє нї, панє докторє! Але чїж справдї так злє? Ох, нї, панє докторє... Ох, може щє нї!“

„Хто ваш адвокат?“ — питає лїкар.

„...бїльський... ильський...“

„Стогне пацієнт.“

„Нема жартїв. Клічте його вжє тепєр“ — наступє лїкар.

Пацієнт розбїдув телефонном адвокатї и вїяснїв справу.

„Клічте свїнченїка“ — нагїлїть лїкар.

„Алєж, панє докторє! Нєвжєж? Так скорє?“

„Як називаєтьє ваш свїнченїк?“ — питаєтьє лїкар.

„Ой панє докторє! Чи вжє дїєсно приходїть кїнець?“ — стогне пацієнт.

„Поправдї кажучи“ — всмїхаєтьє лїкар — „смерть щє не приходїть. — Однє менї не хочєтьє, щоб ви лїше мене одного робїли дурнем серед такої холодної й нєпрїятливої ночї“.

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

ОПАТЕНТОВАНО СПРАВЖНІЙ САМОХІД

РІЧМОНД (Вєрджїнія). — мїж 483 новими патєнтами з останнього тїжкї є теж автотоматичний механїзм для моторових возїв, вїнайденїй Іваном Сїтером з Тексасу. „Газєт оф дї Юнаїтєд Стєйтс Патєнт Офіс“ опїсєує вїнахїд, як додаток, що його порушуютє двє елєктрїчні мотори, причєплєні до кермового колєса, щоб колєсо могло самочїньєно обєртатїтєся на лїво або на правє.

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Мені пощастило в 1913 р. бути в Дабліні на виставі Ірландського Національного Театру. Один драматичний етюд Етса, написаний разом із Леді Грегори зробив на мене таке велике вражіння, що я не могла заспокоїтись поки не дістала надрукований пізніше текст

Д-Р С. ЧЕРВОЙ

Госпїрї в хронїчні недугї чоловічї і жїнок — Шїра й кров. Апатїя кровї для подрожого свїтлодїва. Геморрїдї й жєлїки лїкуєтьєся без операцїї.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697

Офісовї годїни: денно від 10 до 7:30. В недїлї від 11 до 1:30. Жївка-доктор до обєднати. X & Флюороскоп—Екзамїнацїя \$2.00

ПРАШОВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. ЦЕ В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І лїше ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОВ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME

453 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646

ПОСАДУ ДЯКОВЧИТЕЛЯ І ДІПЛОМАТА

ГЕНТА прийєме сєйчас досвідчїний і старшїй віком чоловік. Зголошенє слати до редакцїї Свободї під буквами:

С. С. „СВОБОДА“

P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

ПАРОХІЯ СВ. О. НИКОЛАЯ в Шїваґо, Ілї., пошукує ДІПЛОМАТА ХОРУ. Платїя згїдно з умовою. Першєство мають жєнокї, що мають знанєя проваджєнєя хору і можуть провадити орєстру-банду шкїльну.

194.

BASILIAN FATHERS

2238 Rice Street, Chicago, Ill.

ПАРОХІЯ ПОТРЕБУЄ ДОБРОГО ДЯКО-ВЧИТЕЛЯ

Платїя згїдно з умовою. Інтерєсованї хай зголошенєся на адресу:

T. K. „СВОБОДА“

P. O. BOX 346

JERSEY CITY, N. J.

ДАРОМ

вїпїлено кожноту зразок (SAMPLE) Карпатського Чою з найкращого сїрєного вїлля, не вєдомого вїлля, пєчїня і шїрок. Велика пачка коштує 50¢.

● ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природнє средство припоручаютє тим, що терїять на вєпрїтї кашєль, бїль горла і задуху. Пачка коштує 50¢.

● ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ. Дуже помїчне. Як його уживати, надруковано на баксї. Велика пачка 50¢.

● МІШАНІ КОРИННЯ, на нестрєвнїсть, брах апїтиту, корчї. Добре також на запих до горївки. Пачка 50¢.

Маємо всїя лїчїнїя зїлля, лїста, цївїт, кору, ягоди, корїня, лїдан, живїцю і т. д.

Замовленєя послалїте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th St., New York, N. Y.

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКІ

зарядкує погребали по цїнї таєнїзкї як \$150. ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Rignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК

Занїмаєтьє похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2668

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 166 St.), BRONX, N. Y. Tel.: MIdtown 8-8377

ТАРЗАН, ч. 850. Плян Малїна.

TARZAN EXPLAINED THAT ZEELA, KNOWING ONLY THE WAYS OF THE JUNGLE, SHOULD NOT BE BLAMED FOR HER WILD ANTICS.

"BUT HE, TOO, IS GUILTY. HE INTERFERED WITH US," A POLICEMAN SAID, POINTING AT TARZAN.

PIERRE MALINE, TARZAN'S SECRET FOE, WAS WATCHING INTENTLY. SUDDENLY HE ADDRESSED HIS FRIEND THE JUDGE.

"I KNOW THESE PEOPLE IN THE JUNGLE. I'LL GUARANTEE THEIR GOOD BEHAVIOR IF YOU'LL PAROLE THEM IN MY CUSTODY."

Тарзан пояснив суддї, що Зїлу, котра знає тільки життя в джунґлях, не можна винувати за непослух поліції.

„Але він теж є винуватий“, сказав поліцаї; „він нам спротивлявся“.

Пїєр Малїн, тайний ворог Тарзана, пригладєвся роспрєважно. Нагдо він промовїв до суддї:

„Я знаю тих людей з джунґлїв. Я ручу за їх добре поведєнєя, як суд віддасть їм менї в опїку“.